

CARTA OBERTA CONTRA L'ARTWASHING I L'EXTRACTIVISME I LA NECROCREATIVITAT AL BARRIGOTIC

La col·lectiva **FemArt** *Conspiracions transfeministes per l'acció i la crítica artística* escrivim aquest comunicat arrel dels intents de la **FUNDACIÓ ÚNIQUES** de contactar amb nosaltres proposant-nos una possible col·laboració. Aprofitem aquest fet per compartir algunes reflexions crítiques al respecte des d'una perspectiva compromesa i transfeminista que entén la pràctica artística i les seves produccions com un lloc de trobada i d'estímul a *mirar d'una altra manera*, per tal de generar noves possibilitats d'acció i de pensament, diferents i dissidents.

La **FUNDACIÓ ÚNIQUES** va instal·lar el seu centre just al costat de **Ca la Dona**, un espai aconseguit des dels moviments feministes de base, guanyat amb llarga trajectòria de lluita autogestionada antipatriarcal i anticapitalista. Aquesta ubicació podria ser d'interès estratègic per la Fundació no només per la proximitat a Ca la Dona, sinó també a **La Bonnemaison**, un altre espai rellevant amb compromís feminista. Aquesta localització *entre* espais de marcat caràcter feminista sembla absolutament interessada, doncs genera confusió i tensions i pot semblar que compartim objectius, processos i enfocaments. Res més lluny de la realitat.

Des de **FemArt** considerem que aquesta iniciativa fundacional no comparteix, en cap aspecte, els principis i motius que han guiat la consolidació d'espais feministes autogestionats. **FemArt** i **Ca la Dona** són fruit de lluites feministes, projectes construïts i treballats des de l'activisme i la col·lectivitat que defugen i denuncien les dinàmiques de mercantilització pròpies de la indústria cultural capitalista. Per això, no podem oblidar que tota Fundació sorgeix com una estratègia econòmica de gestió financera que canalitza i dinamitza l'excés de benefici acumulat per una empresa o propietat, seguint els processos i pràctiques d'explotació pròpies del neoliberalisme.

Aquest model econòmic d'acumulació i extracció de benefici és una de les raons principals dels processos de gentrificació i de turisticació que assolen ciutats com la de **BARCELONA**. No és baladí apuntar aquí que l'impulsor principal d'aquesta fundació és **MANEL VALLET** CEO de **CATALONIA HOTELS & RESORTS**. Es tracta de processos que expulsen a les veïnes dels seus barris i converteixen la ciutat en un centre comercial al servei dels diners. No és estrany llavors que la Fundació s'ubiqui a la planta Baixa d'un edifici de pisos de luxe. Un edifici que materialitza, com tants d'altres en ciutat vella, la perillosa aliança entre art, mercat i turisme contra la vida vivible a la ciutat.

Des de **FemArt**, problematitzem també aquest discurs relatiu a la visibilitat de les dones* creadores si es planteja desvinculat del compromís polític antipatriarcal i anticapitalista. Promoure l'obra de dones* artistes des d'una perspectiva assistencialista i oportunista que no busca altra cosa que obrir nous nínxols de mercat reproduint l'objectualització d'aquest col·lectiu, i alhora converteix aquestes produccions en un altre fetitxe: més objectes a col·leccionar, posseir i comercialitzar, reduint a l'absurd la mateixa diversitat de les pràctiques artístiques transfeministes.

Com bé sabem des de **Linda Nochlyn**, **Griselda Pollock** i companyia, l'art fet per dones* no és, essencialment, un art diferent. El gènere o el sexe no són condició bàsica per a establir un gènere artístic en si. En aquesta línia el mateix concepte "Úniques" reforça la idea que les dones* creadores són només excepcions, singularitats o rareses no previstes en l'ordre de genialitat masculina. L'experiència encarnada dels cossos designats de dona o feminitzats pel patriarcat s'expressa de

manera diversa i es troba travessada per múltiples contextos i experiències. Retornar a l'essencialisme, la biologia o la identitat com a marca és per a nosaltres un procés que desactiva la força política de tot allò que molesta a l'ordre establert i impossibilita teixir aliances rebels.

Les pràctiques artístiques feministes convoquen, per a nosaltres, tota mena de corporalitats i experiències que troben en l'art un aliat fort per fer front a les opressions i els malestars, un espai des d'on explorar i treballar les vivències pròpies i un territori des d'on teixir resistències col·lectives. Entenem l'art com un instrument d'utilitat crítica, didàctica i política, i volem incidir en el canvi social reformulant l'imaginari col·lectiu a partir de creacions visuals i plàstiques alternatives i feministes.

És per tot això que no entenem aquest escrit i el nostre rebuig com un exercici descuidat de manca de sororitat, sinó que volem fer palesa la realitat dels objectius estructurals que sustenten aquesta iniciativa que qüestionem. Tampoc compartim la visió que situa el col·leccionisme com a eix de preservació de l'art contemporani femení, ja que tenim clar que l'art feminista ha de ser una eina de transformació social i política, no un producte de mercat. Som conscients que aquest espai pot resultar atractiu en oferir oportunitats de visibilitat per a algunes artistes, potser també feministes, en un context marcat per estructures patriarcals persistents. Cal recordar, però, que aquests models no resolen en cap cas ni la precarització de les artistes ni el seu reconeixement. Per tant, considerem fonamental veure la diferència entre projectes que treballen per una transformació estructural i profunda i aquells que, tot i la seva aparença progressista, reproduïxen dinàmiques pròpies del sistema capitalista com és la compravenda de mercaderies.

L'enfocament internacionalista i globalitzador de la proposta d'**UNIVQUES** busca mercantilitzar la mà d'obra artística, reduint-la a serveis predissenyats i empaquetats que resultin atractius pel consum majorista de grans empreses.

Aquesta carta oberta no té l'objectiu de generar confrontació gratuïta, sinó de posar sobre la taula la necessitat d'una transparència real de les intencions i compromisos d'aquest tipus d'iniciatives. En una ciutat com **BARCELONA**, on cada cop és més difícil distingir projectes amb voluntat de canvi real d'aquells que simplement adapten la seva imatge a discursos contemporanis complaents, és crucial mantenir un debat honest i crític.

El nostre silenci fins ara ha estat una forma de mostrar distància. La insistència a establir un diàleg col·laboratiu sense tenir en compte aquesta manca de resposta, ens porta a fer explícita la nostra posició. Creiem en una pràctica artística feminista compromesa amb la lluita i la transformació social i, en aquest sentit, no podem considerar aquesta Fundació com una aliada en aquest camí.

Acabem aquest comunicat amb una cita de **Françoise Vergès** que sintetitza tot l'esmentat:

El capitalismo extractivo siempre se apropia de ideas, creaciones (incluso radicales) tras pacificarlas. Las multinacionales han comprendido que el arte puede darles una fachada respetable y humanista. Depende de los artistas negarse a ser fuente de extracción y que sus creaciones sean mercancías para especular. (...) Mientras tanto, las escuelas de arte carecen de recursos, solo ciertos artistas gozan de libertad de movimientos, acceso a visas y financiación. El artwashing se basa en todo esto, en organizar la precariedad de los artistas por parte de quienes luego les abren las puertas de su fundación. Vivimos en una economía capitalista financiarizada, el arte no es una excepción. Su privatización se acelera, invertir en él atrae a los multimillonarios.

Per una ciutat sense especuladors i per un art alliberat de la indústria cultural!

